

2015-02-18

Organ Landstingsstyrelsen

Plats Röda rummet, Stadshuset, Västerås

Tidpunkt Onsdagen den 18 februari 2015, klockan 08.30

Ledamöter

Denise Norström (S), ordförande
Kenneth Östberg (S)
Tommy Levinsson (S)
Lena Johansson (S)
Ulrika Spårebo (S)
Simon Karlsson-Alm (S)
Juha Rundgren (V), 1:e vice ordförande
Andreas Porswald (MP)
Tomas Högström (M), 2:e vice ordförande
Maria Dellham (M)
Jenny Landernäs (M)
Helena Hagberg (FP)
Birgitta Andersson (C)
Malin Gabrielsson (KD)
Maria Andersson Liljedahl (SD)

Ersättare

Aurora Pirraku Eriksson (S)
Mikael Peterson (S)
Hans Jansson (V)
Pernilla Rinsell (MP)
Hans Eljansbo (M)
Mikael Andersson Elfgren (M)
Barbro Larsson (C)

Övriga

Monica Berglund, landstingsdirektör
Nils-Eric Gustavsson, ekonomidirektör
Lennart Iselius, hälso- och sjukvårdsdirektör
Mats Beskow, HR-direktör
Mats Gunnarsson, regionutvecklingsdirektör
Eva Lindahl, kommunikationsdirektör
Benita Gren Karlsson, administrativ chef
Christina Ersson, mötessekreterare

1 Fastställande av föredragningslista

Förslag till beslut

1. Den preliminära föredragningslistan fastställs.

2 Justering

Förslag till beslut

1. Tomas Högström utses att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

2015-02-18

3 Förskottering för upprustning av järnvägssträckan Ransta - Tillberga

LTV 150242

Sammanfattning

Järnvägsbanan mellan Ransta och Tillberga är i dåligt skick och tågen kan inte köras i avsedd hastighet. För att säkra trafikering längs UVEN-banan har stoppet i Ransta därför dragits in. Detta orsakar problem för boende i Ransta med omnejd. För att lösa situationen föreslås att landstinget förskotterar 100 miljoner kronor till Trafikverket så att sträckans upprustning prioriteras och tågtrafiken så snabbt som möjligt åter kan fungera normalt. Landstingsstyrelsen vill dock påpeka att detta är ett exceptionellt undantag. Underhåll av järnvägen är Trafikverkets och därmed statens ansvar.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund till hastighetsnedsättning Tillberga- Ransta

Trafikverket har akut satt ned hastigheten mellan Ransta och Tillberga med anledning av brister i banans standard. Motivet är att en hastighetssänkning är nödvändig ur säkerhetssynpunkt men också för att förlänga banans livlängd.

Den regionala kollektivtrafikmyndigheten i Västmanland (RKTM) anser att hastighetsnedsättningen strider mot Trafikverkets egna planeringsförutsättningar inför Tågplan 2015. Den korta framförhållningen i Trafikverkets ställningstagande gällande banstandarden förstärker problemet eftersom förutsättningar för att genomföra en god planering och bra informationsinsatser inte ges, vilket påverkar trafiksystemet.

Aktuell hastighetssänkning från 130 till 70 kilometer i timmen innebär cirka 6 minuters längre trafikeringstid. För att säkra övrig trafikering med UVEN och möjliggöra anslutningar i bland annat Sala, Västerås och Katrineholm har ett beslut fattats gemensamt av SJ, MÅLAB och RKTM att dra in tågstopp i Ransta. Ransta trafikeras därför i huvudsak med buss förutom två avgångar på morgonen med tåg mot Västerås.

Förslag till lösning

Vid ett möte mellan Trafikverket, MÅLAB, RKTM och SJ den 23 januari 2015 informerade Trafikverket om att hastighetsnedsättningen kan bli långvarig, då Trafikverket tvingats skjuta flera större underhållsåtgärder på framtiden, varav spårbyte Tillberga-Ransta är en. Med befintlig budgetram kommer ett spårbyte inte att rymmas inom de två tre närmaste åren. Trafikverket beräknar att planerat spårbyte mellan Tillberga – Ransta kostar cirka 100 miljoner kronor och kan utföras på tre veckor.

Underhåll av järnväg med tillhörande banvall är Trafikverkets och därmed statens ansvar. Med hänvisning till de negativa effekter det skulle få för befolkningen i Ransta om inte underhållsåtgärderna omgående utförs, föreslås att landstinget förskotterar medel avseende de underhållsåtgärder som planeras. Utifrån den ansvarsfördelning som finns mellan staten och kommun/landsting vill Landstingsstyrelsen påpeka att detta är ett exceptionellt undantag från den regeln. En förskottering från landstinget till Trafikverket skulle innebära att reparation av järnvägen kan

2015-02-18

tidigareläggas, preliminärt till andra halvåret 2015. En snabb reparation är till gagn för samtliga som nyttjar UVEN-sträckan och för trafiksystemet som helhet, bland annat passningarna i Katrineholm och Sala. Utöver positiva effekter för invånarna medför en förskottering positiva miljöeffekter och lägre kostnader för landstinget.

Utöver samtal om förskottering pågår diskussioner om andra åtgärder som kan genomföras så att fler tåg kan stanna i Ransta.

Invånarperspektiv

Den nuvarande situationen med indragna tågstopp i Ransta har inneburit stora olägenheter för boende i och omkring Ransta. Den 20 januari bjöd RKTm in till en öppen informationsträff där även SJ, MÅLAB och Trafikverket deltog. Där framkom bland annat följande synpunkter:

- elever kommer inte eller hinner inte till skolan
- längre dagar för pendlare till skola och arbete
- boende i Västerås som jobbar i Ransta kan knappt åka kollektivt
- kräver god planering för fritidsaktiviteter
- minskad möjlighet att ta del av kultur
- minskad möjlighet att träffa vänner och bekanta
- anslutningar fungerar i vissa fall varken med buss eller tåg
- dyrare kollektivtrafikresor
- huspriserna kan påverkas på sikt
- kan behöva köpa bil

Verksamhetsmässiga/ekonomiska konsekvenser och finansiering

Då landstingets likviditet är ansträngd behöver förskotteringen finansieras genom lån. Därmed belastar räntekostnader landstingets ekonomi under den period som förskottering sker. Ränteläget är för närvarande mycket lågt och vid en förskottering på 100 miljoner kronor bedöms de årliga räntekostnaderna uppgå till 0,3 miljoner kronor (räntesatsen är ca 0,30 %). Denna kostnad ska ställas mot de 1,6 miljoner kronor eller mer som ersättningstrafiken kostar per år.

En förskottering om 100 miljoner kronor ryms inom den av landstingsfullmäktige antagna låneramen. I landstingsplan 2015-17 finns en total låneram på 700 miljoner kronor. Utnyttjat utrymme är för närvarande 462 miljoner kronor och någon annan upplåning utöver förskotteringen bedöms inte behövas under året till följd av försenade fastighetsinvesteringar. Vidare är 100 miljoner av låneramen tänkta att fungera som en säkerhetsmarginal om resultat eller investeringsbehov avviker från vad som planerats.

SJ ansvarade för och finansierade ersättningstrafik med buss mellan Ransta – Sala och Ransta – Västerås under första veckan efter indraget tågstopp i Ransta. Därefter har RKTm tagit över både ansvar och finansiering av ersättningstrafiken som beräknas uppgå till minst 1,6 miljoner kronor per år. Kostnaderna för tågtrafiken kvarstår, så RKTm har för närvarande dubbla kostnader.

2015-02-18

En omläggning till linjetrafik innebär omplanering av busstrafiken i Sala kommun och därmed kraftigt ökade kostnader för Sala kommun.

Miljökonsekvenser

Resande med tåg ger mindre miljöpåverkan än buss- och biltrafik, vilket innebär att en satsning på upprustning av järnvägen innebär mindre miljöpåverkan.

Genomförande

RKTM ansvarar för att upprätta avtal med Trafikverket. Avtalet tecknas av Landstingsstyrelsen. Förskotteringen är direkt knuten till spårbyte Tillberga-Ransta och följs upp i projektredovisningen. Byggnationen ska genomföras utifrån de planer som förelåg inför 2015. RKTM ansvarar för uppföljning av genomförandet. Förskottering återbetalas när medel finns tillgängliga i Trafikverkets budget. Detta innebär i nuläget en osäkerhet kring när de förskotterade medlen kan återbetalas. Slutlig återbetalningsplan förhandlas i avtal med Trafikverket. Landstingets krav är att de förskotterade medlen ska återbetalas senast 2019. Senast i samband med återbetalning löses lånen för förskotteringen.

Landstingsstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Maximalt 100 miljoner kronor förskotteras till Trafikverket i syfte att skynda på upprustningen av järnvägssträckan Ransta – Tillberga.
2. Förskotteringen är villkorad av bindande avtal om återbetalning.
3. Landstingsstyrelsen får i uppdrag att teckna avtal med Trafikverket.
4. Förskotteringen finansieras med nyupplåning inom befintlig låneram.
5. Lånen ska lösas senast i samband med återbetalning av förskotterade medel.